

# FIGYELŐ

## VOLENSZKY PAULA MUSRÁJA

VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIA AZ 1992. NOVEMBER–1993. JANUÁR KÖZÖTTI IDŐSZAK ZSIDÓ VONATKOZÁSÚ IRODALMÁBÓL, SAJTÓJÁBÓL

Ezt a munkát az Andrew and Pearl Rosenfeld Research Project on the History of the Jews of Hungary and the Habsburg Empire, Hebrew University, Jerusalem támogatta.

### Folyóiratcikkek

#### 1. Események

##### 1.1 Hitközségi események

„Azoknak az érdekében kell ténykednünk, akik itt élnek.” (Beszélgetés Zoltai Gusztávval és Landeszman Györggyel.) In: *Trend-Válto*, 1992. nov. 20.

A MAZSIHISZ nyilatkozata a német kormányhoz, 1992. dec. 15-én. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 17.

A német kormány válasza a zsidó hitközségeknek. In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 6.

##### HARANGOZÓ István

A vallási hovatartozás felmérése nem teljes körű, név nélküli és önkéntes lesz. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 23.

##### HARANGOZÓ István

Mégis a miniszter kért állásfoglalást vallás ügyben. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 24.

##### HARANGOZÓ István

A MAZSIHISZ véleménye a felekezeti hovatartozás felméréséről. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 29.

Kitüntetések. (Tuschák Róbert a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje, Schweitzer József és Szathmáry Lajos a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztje kitüntetést kapta.) In: *Népszava*, 1993. jan. 14.

Új rabbit köszöntöttek (Debrecenben – Deutsch László személyében.) In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. dec. 4.

##### 1.2 Szervezetek eseményei

Volt, lesz: UJS. (Union of Jewish Students.) In: *Szombat*, 1993. 1. sz. 10. p.

Zsidó kulturális egyesület (alakult Pápán.) In: *Napló*, 1993. jan. 25.

##### 1.3 Jubileum, emlékünnepek

Pécsi emlékmenet. In: *Somogyi Hírlap*, 1992. nov. 30.

Új tábla a levett helyett. (Koszorúzás a gettóemlékfálnál.) In: *Vásármapi Hírek*, 1993. jan. 17.

##### 1.4 Előadás (tudományos)

Disputa az antiszemitizmusról. (1992. nov. 29-én az MTA Judaisztikai Kutatócsoport rendezésében. In: KOVÁCS András: Az antiszemitizmus mint kód. KOMORÓCZY Géza: Másodlagos antiszemitizmusok: A háború utáni Németország és az iszlám világ. (Christian Meier és Bernard Lewis könyvei kapcsán.) HARMATH Pál: Új irányzatok az antiszemitizmus értelmezésében. JAGSCHITZ, Gerhard: Neue Archiv-Dokumente zum Holocaust. KOVÁCS József: Zsidóság a Duna-Tisza közében. HERNÁDI Miklós: Numerus clausus, kvótarendszer, pozitív diszkrimináció. LÁNYI Gusztáv: Politikai antiszemitizmus: Durvalelkűség és tekintélyelvűség. KISS Endre: Az antiszemitizmus mint metafizika.) In: *Beszélő*, 1992. nov. 28.

Fiatalkutatók tudományos ülészaka az Országos Rabbiképző Intézet alapítása 115. évfordulója tiszteletére, 1992. dec. 20. (In: CSERHALMI Péter: Gruby Dávid (1810–1898) világa, ÉRI Károly: A totális interpretáció módszerének alkalmazása a Bibliatudományban (Mér Weiss: Jób kezdetének története.), FAZEKAS László: A jiddis nyelv kialakulása, FROJMOVICS Kinga: A magyarországi zsinagógaépítéset helye a középkori Európában, GADÓ János: Népi-urbanus vita Magyarországon 1991, Ö. KOVÁCS József: Polgárosodás és zsidóság Magyarországon a 18–19. században, MARKOVICS Ábrahám: Chanukka a tradicionális és modern zsidó irodalomban, SCHWEITZER Gábor: Adatok az 1935. évi Izraelita Országos gyűlés történetéhez, TURÁN Tamás: A hadszolgálat zsidó joghagyományban.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 4. p.

##### Ö. KOVÁCS József

Zsidók a Duna-Tisza köze városaiban, 18–19. század. (Előadás az MTA Judaisztikai Kutatócsoport szervezésében. 1992. dec. 8-án.)

##### SCHWEITZER József

Szefárdok Magyarországon és Erdélyben. (Bacher Vilmos-emlékelőadás 1992. december 17-én az MTA Judaisztikai Kutatócsoport szervezésében.)

Vihar a holt-tengeri tekercsek körül. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 26.

A válogatás a MAHÍR-OBSERVER Médiafigyelő szolgálat sajtófigyelésének felhasználásával készült.

##### 1.6 Nyilvános rendezvény

##### BENEY Zsuzsa

A magyar zsidóság története – ahogy Pap Károly látta. (Előadás a JPTE kollégiumában.) In: *Új Dunántúli Napló*, 1992. dec. 1.

FELDMÁJER Péter beszámolója Göncz Árpád izraeli látogatásáról (a kecskeméti MAZSIKE klubban.) In: *Petőfi Népe*, 1992. dec. 2.

A hagyomány mindig él és hat. (Dov Landau előadása Pécsen.) In: *Új Dunántúli Napló*, 1992. dec. 1.

##### KARASSZON Dezső-DEUTSCH László

Nevelés az ókori és a mai Izraelben. (Előadás a debreceni Magyar–Izraeli Barátsági Társaságban.) In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. nov. 30.

##### RAJ Tamás

Az izraelita egyház története. (Előadás a kunszentmiklósi Baksay Sándor Gimnáziumban.) In: *Petőfi Népe*, 1992. dec. 8.

##### SÍPOS András-VIRÁG Teréz

Röppentyű c. TV-filmjének bemutatója az MTA Judaisztikai Kutatócsoport rendezvényén. 1992. nov. 5-én.

##### VÁRAI Emil

Gyermekek, pedagógusok, iskolák. (Szombat esti beszélgetés a Bethlen téri Oneg Sabbat Klubban a zsidó oktatási intézmények vezetőivel.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 4–5. p.

VERŐ Gábor A Magyar Auschwitz Alapítvány eredményei és feladatai. (Előadás a MAZSIKE klubjában.) In: *Evangélikus Élet*, 1992. dec. 6.

Világ Igazai. (Baráti találkozó a Magyar Auschwitz Alapítvány és a MEASZ NÜB szervezésében dec. 14-én.) In: *Esti Hírlap*, 1992. dec. 15. 4. p.

##### 1.7 Kiállítás

Fejezetek a magyarországi zsidók életéből. (Kiállítás a TIT Természettudományi Stúdiójában.) In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 11.

Izraeli fotók Békéscsabán. (Shai Ginott kiállítása.) In: *Békés megyei Hírlap*, 1992. dec. 4.

##### KÓTAI József

Állatfigurák és gipszemberek. (Izraeli kerámiák a Vigadó Galériában.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 6.

##### PIEGER Zsolt

Izrael színei. Juda Enev kiállítása Kőszegen. In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 41. p.

Ruhák szombatra. (Kiállítás a Wesselényi utcai Biblia világa nevű kiállítóteremben.) In: *Kurír*, 1992. nov. 4.

STERN, David

Tanulmányok egy útról 1987–1992. (Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.) In: *Új Élet*, 1992. dec. 15. 5. p.

SZÁNTÓ T. Gábor

Messziarórok. (Dunajszky Gábor fotóművész kiállítása a Chagall Galériában.) In: *Szombat*, 1992. 9. sz. 40. p.

SZEGŐ György

Megbékéléseink. (A Hadtörténeti Múzeum kiállítása az Art-Ma Művészeti Alapítvány rendezésében.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 40–41. p.

THURY Levente

Kávéházi Lapok. (Michele Zackheim kiállítása a Chagall Galériában.) In: *Szombat*, 1992. 9. sz. 41. p.

## 1.8 Konferencia

Budapesten az Amerikai Zsidó Bizottság küldöttsége. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 2. p.

A közöny – veszélyes. (A ZSVK New York-i tanácskozása a neonacik németországi fellépése után kialakult helyzetről.) In: *Vas Népe*, 1992. dec. 24. 2. p.

Bojkott német áruk ellen? (A ZSVK javaslat.) In: *Napi*, 1992. dec. 23. 1. p.

Fórum a rasszizmusról (a Raoul Wallenberg Társaság szervezésében.) In: *Népszabadság*, 1993. jan. 26.

JÁVORSZKY István

Szemben a széllal. (Tanácskozás a Konrad Adenauer Alapítvány és a B'nai B'rith magyar tagozatának szervezésében, 1992. jan. 16–17-én.) In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 18.

KISS Zsolt Péter

Tolerancia vagy ökümenizmus. Alternatív vallásosság régen és ma. (A Magyar Vallástudományi Társaság Konferenciájáról.) In: *Válóság*, 1993. 1. sz. 109–110. p.

LAZAROVITS Ernő

Ülés Párizsban. (Az European Council of Jewish Community Service ülése.) In: *Új Élet*, 1992. nov. 1.

LAZAROVITS Ernő

Konferencia Szóulban. (Az Assembly of World Religions konferencia.) In: *Új Élet*, 1992. nov. 1.

Zsidó Világkongresszus (ülése Varsóban jan. 8-tól.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 6.

## 1.9 Hangverseny – színházi előadás – film

A budapesti gettó felszabadulásának emlékére. (A Kolibri Színház bemutatta Simon Magda Nagyvárad harangok című monodramáját.) In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 12.

FORGÁCH András

Ördögien kibírhatatlan, kártékony fajta. (Beszélgetés Jeles Andrásal a Párhuzamos életrajzok című némafilmjének forgatása után.) In: *Beszélő*, 1992. nov. 28. 24–27. p.

Hagyd a nagypapát! (Szomorú Dezső: Szabóky Zsigmond Rafael című darabjának egri bemutatója.) In: *Egri Újság*, 1992. dec. 11.

Dr. Kovács István az új minta? (Bánki Viktor Dr. Kovács István című, 1942-ben készült

filmjének retrospektív vetítése az Örökmozgóban.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 27.

KÖBÁNYAI György

Visszatért a száműzött dal. (A Muzsikás együttes karácsonyi koncertje és CD-kazettája.) In: *Mai Nap*, 1992. dec. 27.

Liturgiai fesztivál a Bethlen téren. In: *Új Élet*, 1992. okt. 1. 4. p.

MOLNÁR Gál Péter

Jiddis filmek [az Örökmozgóban: Város, ahol nem élnek zsidók (1924), Zsidó boldogság (1925), Ki a gettóból (1923), Boldogságkeresők (1936), Maticzka (1938).] In: *Filmvilág*, 1992. 12. sz. 27–30. p.

VÁRHEGYI Andrea

Jób könyve a Pestiben. In: *Népszava*, 1993. jan. 4.

Zsidó népzenei est (Szombathelyen.) In: *Vas Népe*, 1992. dec. 5.

## 2. Intézmények élete és működése

### 2.1 Hitközség és szervezetei

Ingatlan-visszaigénylések – félúton. In: *Szombat*, 1992. 9. sz. 9. p.

MOLNÁR Sándor

Miskolc felvirágzóztatói voltak. In: *Déli Hírlap*, 1993. jan. 11.

ORBÁN Györgyi

A dubrovniki zsidó hitközség. In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 14. p.

SZÉCSI Éva

„Van egy állam, ahol egyenjogú állampolgár lehetek.” (Interjú Tuvia Ravival, a Szochnut budapesti irodájának vezetőjével.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 6. p.

Egyházi persely. Az állam szegényei. In: *Közársaság*, 1993. jan. 15. 25. p.

### 2.2 Zsidó közgyűjtemények

JÓLESZ László

„Könyvtár az előítéletek ellen”. (A kölni Germania Judaica könyvtárról.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 16. p.

KISS Márton

A Magyar Zsidó Levéltár rendezésének újabb szakasza. In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 10. p.

### 2.3 Szervezetek, egyesületek

ENGLANDER Tibor

Az MCSZ újra tagja a Cionista Világszervezetnek. In: *Új Élet*, 1992. szept. 15. 4. p.

RÓBERT Péter

Ungvári Tamás a Társasági-klubban. In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 11. p.

SZÁNTÓ T. Gábor

Biblical World. (Megnyílt a Makkabi Kiadó művészeti grafika-, judaika- és ajándékboltja.) In: *Szombat*, 1992. 10. sz. 11. p.

SZILÁRD Gyula

Hogyan tovább MAZSIKE? (A márciusi közgyűlés elé.) In: *Szombat*, 1993. 1. sz. 6. p.

TASNÁDI Péter

Miért hallgat a rendőrség a Maccabiról? In: *Népszabadság*, 1992. nov. 17. 22. p.

A zsidó szervezetek vezetőinek találkozója. (1992. október 8-án.) In: *Szombat*, 1992. 9. sz. 8. p.

ÚJVÁRI Edit

Zsidóságkutatás (A kaposvári Tanfőképző Főiskolán.) In: *Új Élet*, 1992. okt. 15. 3. p.

## 2.4 Zsidó iskolák

Galinski iskola Berlinben. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 2.

GÖMÖRI Eszter – ORBÁN Anna

Továbbképzések tanároknak (A JOINT és a Szochnut szervezésében.) In: *Új Élet*, 1992. szept. 15. 4. p.

HUSZÁR János

Emlékezés egy ökumenikus iskolára. (Beszélgetés az egykori pápai zsidó polgárról.) In: *Napló*, 1992. nov. 25. 6. p.

Joint – Forrás. In: *Új Élet*, 1992. dec. 15. 8. p.

A Pedagógium tanulmányútja Izraelben. In: *Új Élet*, 1992. szept. 15. 4. p.

Önálló zsidó egyetem (Kievben.) In: *Délvilág*, 1992. dec. 21.

A zene összeköt. (Jótekonysági koncert Frankfurtban a budapesti Lauder Javne zsidó alapítványi iskola javára.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 10.

## 2.6 Alapítványok eseményei

Alapítvány. (Megalakult a „Mamele Ház” Alapítvány.) In: *Új Élet*, 1992. dec. 15. 5. p.

Az igaz emberért (Alapítvány a Jad Vasém kitüntetés birtokosainak.) In: *Szabad Föld*, 1993. jan. 5.

GYÉMÁNT Mariann

Kétszáz embert mentettek a jezsuiták – A költő (Weöres Sándor) elfelejtett akciója. (A Jad Vasém kitüntettek találkozója.) In: *Mai Nap*, 1993. dec. 10.

Krónikák az Auschwitz bolygóról. (A Magyar Auschwitz Alapítvány – Holocaust Dokumentációs Központ kiadványai.) In: *Vásárnap Hírek*, 1993. jan. 10.

## 3. Zsidó ünnepek, vallási élet

DOMÁN István

Zsidó ünnepek. In: *História*, 1992. 10. sz.

HERING József

Hanuka fényei. In: *Népszabadság*, 1992. dec. 19.

KOMORÓCZY Géza

Hanuka és karácsony. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 24. 10. p.

KÖBÁNYAI János

A kenyér háza, a születés ünnepe. In: *Közársaság*, 1992. 32. sz. 55–57. p.

Ma gyertyát gyújtasz... (Betlehem és Chanuka-est a Fészek Művészklubban.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 4.

Örömteli hanukát! (Beszélgetés Raj Tamással az ünnep eredetéről.) In: *Hölgyműtár*, 1992. dec. 18.

SINGER Ödön

Chanuka. In: *Esti Hírlap*, 1992. dec. 19.

SPECTER, Michael

A legcsodább rabbi. (A brooklyni lubavicsi szektáról.) In: *IPM Magazin*, 1992. 12. sz. 162–171. p.

Ünnepek. In: *Trend-Váltó*, 1992. nov. 20. Izrael mell.

#### 4. Zsidó néprajz, népismeret, életmód

DÉSI János

„A mi zsidóink is így imádkoztak.” (Kisvárdai múltjához ez is hozzátartozik.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 15. mell. 1. p.

Salom – mindenkire szól. (Beszélgetés Löwy Tamással és Ledermann Zitával, a Salom étterem vezetőivel.) In: *Trend-Váltó*, 1992. nov. 20. Izrael mell.

A zsidó lét titka. – A Mikve. – A zsidó családi élet szentsége. In: *Egység*, 1992. 11. sz. 1–10. p.

#### 5. Mai zsidó élet (riportok)

FARKAS Zoltán

Jobbra is, balra is nyitni kell. (Beszélgetés Tardos Mártonnal.) In: *Mozgó Világ*, 1992. 12. sz. 95–108. p.

MESTER Ákos

Andrew Sarlós és a 80 millió dollár. In: *168 óra*, 1993. jan. 5. 20–21. p.

Oguz. Zsidók a Kaukázusban. In: *Szombat*, 1993. 1. sz. 17. p.

WÉBER Attila

Szerepek és stratégiák. In: *Mozgó Világ*, 1992. 12. sz. 77–93. p.

#### Kárpótlás

HAJNAL Frigyes

Tényeknél is makacsabb minisztérium. In: *Szabadság*, 1992. okt. 30.

RÁDAI Eszter

„Mindenhonnan kipiszkálják a magyarokat.” (Beszélgetés Mizsei Béla FKGP-képviselővel és Timár György alkotmányjoggal.) In: *168 óra*, 1992. dec. 15. 23–25. p.

#### 6. Zsidó temetők

##### 6.1 Magyarországon

CS. NAGY Lajos

Ahol a tóratekerics nyugszik. (Az esztergomi zsidótemetőről.) In: *24 óra*, 1993. jan. 23.

Fotókiállítás Katymaron. (Dragovác Márk temetőfotóinak kiállítása.) In: *Petőfi Népe*, 1993. jan. 26.

KULCSÁR József

Hagyományörzők Tornyiszentmiklóson. In: *Zalai Hírlap*, 1992. nov. 27.

RÁDAY Mihály

Felnőnek-e a fák? (Tervezik az aszódai zsidó temető felújítását.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 5.

SIKLÓSI Gyula

Műemlékvédelmi számvetés. (A Budakeszi

zsidó temető helyreállítása.) In: *Budakeszi vidéke*, 1992. 12. sz. 4–5. p.

##### 6.2 Hírek külföldi temetőkről

BERÉNYI György

Sírgyalázók és „kollaboránsok” (Kismartonban) In: *Új Magyarország*, 1992. nov. 6.

Fajgyűlölet vagy provokáció? Kismartoni kérdőjelek. In: *Pesti Hírlap*, 1992. nov. 4.

Horogkereszt a síron (Stockholmban). In: *24 óra*, 1992. nov. 26.

Kismarton vasárnap temetői őrséget állít. In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 5.

KÖRMENDI Lajos

Kutya a kútban. (A kismartoni sírgyalázás kapcsán.) In: *Új Néplap*, 1992. nov. 28.

Sírgyalázó németek (Eisenhüttenstadtban). In: *Kurír*, 1993. jan. 28.

Sírgyalázók. (A Prága melletti Golcov Jenikov városkában.) In: *Kurír*, 1993. jan. 19.

Svédország – sírgyalázás. In: *Észak-Magyarország*, 1992. nov. 26.

SZÁSZI Júlia

Kancellár kalapban. In: *Mérték*, 1992. nov. 22.

Újabb sírgyalázások (Strasbourgban). In: *Déli Hírlap*, 1992. dec. 31.

#### 7. Zsidó történelem

BERTHA Bulcsú

Zsidókérdés a Rádióban. (A zsidóság történetével kapcsolatos rádióműsorokról.) In: *Népszava*, 1992. dec. 9.

DONÁTH László

Álom és prédikátor. (Hova jut a bölcs álom nélkül?) In: *Liget*, 1992. 4. sz. 95–99. p.

Felolvasás. (Bibó István Zsidókérdés Magyarországon 1944 után c. művének műsorra-tűzése Gábor Miklós előadásában.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 3.

KÁPOLNAI Iván

Mezőkövesd város és környéke népessége 1746–1990. In: *Statisztikai Szemle*, 1992. 12. sz. 1053–1067. p.

KOVÁCS András

Székely zsidóság. (Bözödújfalut előlönti a víz.) Részlet egy megjelenés előtt álló könyvből. In: *Közársaság*, 1993. jan. 15. 85–87. p.

MESTER Nándor

Mi lesz az ukrán zsidóság sorsa? In: *Nógrád megyei Hírlap*, 1993. jan. 8.

ORTUTAY András

Zsidó polgárság Esztergomban az 1920-as években. In: *Új Forrás*, 1993. 1. sz. 69–75. p.

S. NAGY Katalin

A háromkirályok avagy a napkeleti bölcsek története. In: *Liget*, 1992. 4. sz. 85–94. p.

SCHNAPPER, Dominique

Francia zsidónak lenni. (Ford. Dérer Miklós.) In: *Európai Szemle*, 1992. 4. sz. 125–128. p.

##### 7.1 Történetírás

FENYŐ István

Magyar sors – zsidó sors. (Gonda László: A zsidóság Magyarországon. 1526–1945 című

könyvéről.) In: *Élet és Irodalom*, 1992. nov. 20. 10. p.

#### 8. Holocaust

##### 8.1 Általában

David Irving (holocausttagadó) angol történész kiutasították Kanadából. In: *Szabad Föld*, 1992. dec. 8.

DUMONT, Louis

A totalitarizmus betegsége. (Individualizmus és rasszizmus Adolf Hitlernél.) (Ford.: Turgonyi Zoltán.) In: *Világosság*, 1992. 12. sz. 931–948. p.

FALUDY György

Jegyzetek a kor margójára. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 19. mell. 2. p.

E. FEHÉR Pál

Egy lengyel klasszikus elveszett regénye. Mi rejtőzhet még a KGB irattárában? (Bruno Schulz-kéziratokra bukkantak.) In: *Népszabadság*, 1993. jan. 18.

GÁRDOS Miklós

Rókaagomba az erdőszélen. In: *Mérték*, 1992. nov. 22.

Halványuló emlékek. (Haláltábor-múzeumok Lengyelországban.) In: *HVG*, 1992. dec. 12. 62–63. p.

A lengyel parlament nehezményezi (a volt Wehrmacht-katonák támogatásának német szándékát). In: *Kisalföld*, 1992. nov. 27.

Lengyelországi tiltakozás. Auschwitzban akar forgatni Spielberg. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 27.

Megemlékezés a koncentrációs táborok áldozatairól. (Vita a túlélők és hozzátartozók alapítványáról Németországban.) In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 26.

Meghalt Brunner, a náci háborús bűnös? In: *Népszava*, 1992. dec. 22.

Német kártérítés. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 2. p.

PELLE János

„A magyarázat: mentség.” Gondolatok a Shoah című filmről. In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 31–35. p.

Sakkozott-e Lenin Hitlerrel? In: *Nógrád megyei Hírlap*, 1992. dec. 5.

SZENTGYÖRGYI Rita

A túlélés módzatai. Art Spiegelman képregénye a holocaustról. In: *Kurír*, 1992. dec. 20.

A túlélők gyermekei. (Az American Journal of Orthopsychiatry nyomán.) In: *Élet és Tudomány*, 1993. 1. sz. 55. p.

##### 8.2 Magyarországon

FABINY Tamás

Az üldözöttek mentése. (Keken András életregénye. Részlet egy megjelenő könyvből.) In: *Evangélikus Élet*, 1992. dec. 20.

FÖLDES Anna

Az emlékezés jogáért. In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 16. mell. 2. p.

HÁMORI Tibor

Bűnös vagy ártatlan? A Finta-ügy. 1–7. rész. In: *Pesti Riport*, 1992. nov. 23.–dec. 1. 4. p.

HALLER Szilveszter

A „végső megoldás” aktái. (Beszélgetés Ságvári Ágnessel a budapesti gettóról.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. jan. 18.

HOVANYEC László

Naiv ember volt-e Horthy? (Beszélgetés Szakály Sándor történésszel.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 4. 10. p.

KARSAI László

Hungarista mozgalom. („A magyar nemzet lelkét nem fertőzhetik.” Szálasi Ferenc és a pápai nuncius tárgyalásának jegyzőkönyve.) In: *Közértés*, 1992. okt. 30. 53–57. p.

A Kossuth Gimnázium a háború idején. (Volt tanítás délután és az erdőben, majd munkaszolgálat – a nyíregyházi evangélikus gimnáziumban.) In: *Kelet-Magyarország*, 1992. dec. 14.

MIKLÓS Gábor

Történelmi traumák gyógyítása. (Beszélgetés Virág Teréz és Bárkán Györggyel.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 12. 32. p.

MÉSZÁROS István

A kassai püspök 1944-ben. (Madarász István küzdelme a deportáltak megmentéséért.) In: *Köznevelés*, 1993. jan. 15. 8. p.

MOLNÁR Imre

A felvidéki Wallenberg. (Esterházy János életútjának főbb állomásai.) In: *Köznevelés*, 1993. jan. 15. 7–8. p.

Óbudai emlékköterv (az Újlaki téglagyár falára). In: *Népszabadság*, 1993. jan. 29.

ROBOTOS Imre

Felesküldtem – Szálásra. (Emlék a nemzeti szégyen napjáról.) In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 36–39. p.

Szálasi eszmei tartópillére a zsidógyűlölet. In: *Rubicon*, 1992. 10. sz. 8–9. p.

SZALAY László

A nyelv mint bűnöző. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 24. 7. p.

SZITA Szabolcs

Az 1944. évi strasshofi áldozatokról. (A „főlölegessé vált” családokat Bergen-Belsenbe szállították.) In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. nov. 4.

SZITA Szabolcs

A deportáltak emlékezete. In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. nov. 7.

SZITA Szabolcs

Tudományos konferencia és emlékközzet (1992. márc. 31-én, Sopronban.) In: *Soproni Szemle*, 1992. 4. sz. 381–382. p.

SZITA Szabolcs

Zsidó munkatáborok Győr-Moson-Pozsony és Sopron vármegye határterületi erődítésén 1944–1945. In: *Arrabona*, 1992. 26–30.

TOLDI Éva

Zsidóként keresztények között. (Beszélgetés a pápai hitközség vezetőjével, Kis Lászlóval.) In: *Napló (Veszprém)*, 1993. jan. 13.

VIGH Károly

Az Auschwitzi jegyzőkönyv és Magyarország 1944-ben. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 29.

VIGH Károly

A budapesti zsidóság megmentője. (Koszo-

rús Ferenc történelmi érdeme.) In: *Új Magyarországi*, 1992. nov. 6.

Zászló- és főhajtás Regölyben. In: *Tolnai Népiújság*, 1992. nov. 2. 1., 3. p.

**Wallenberg**

DÉSI János

Egy kiállítás emlékkönyvéből. „Lehet, hogy új Wallenbergek is szükség lesz?” In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 16. 8. p.

EMBER Mária

Wallenberg zárkatársai. 1. rész. Megszólal tizenhét tanú. In: *Közértés*, 1992. dec. 11. 86–88. p.

EMBER Mária

Wallenberg zárkatársai. 2. rész. Szorgalmas „telefonáló” volt... In: *Közértés*, 1992. 32. sz. 106–107. p.

Kutatható a Wallenberg-dosszié. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 14. 1., 3. p.

KARSAI László

Újabb Wallenberg-dokumentumok. In: *Világosság*, 1992. 12. sz. 949–954. p.

MAGNUSSON, Hans

Megtudhatjuk-e végre a teljes igazságot Raoul Wallenberg sorsáról? (Előadás 1992. aug. 4-én az MTA és a budapesti Svéd Nagykövetség által rendezett Raoul Wallenberg-szeminariumon.) (Ford.: György László) In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 55–57. p.

Megemlékezés Raoul Wallenberg emléktáblájánál. In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 16.

TAR Károly

Wallenberg erdélyi segédje. (Beszélgetés László Bélával.) In: *Százoldalas Szabad Föld*, 1992. 4. sz. 9–11. p.

Wallenberg halotti bizonyítványa hiteles. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 18.

Wallenberg letartóztatásáról. In: *Új Magyarországi*, 1993. jan. 30.

Wallenberg ma is él. In: *Kelet-Magyarország*, 1993. jan. 25.

Wallenberg vallatója nem vall. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 21.

**9. Zsidó személyek**

(életrajz, pályakép, nekrológ, tört. tan.)

Amerikai életrajz Szilárd Leóról. (William Lanouett Szilárd-életrajza.) In: *Pesti Hírlap*, 1993. jan. 27.

ERDŐS Márta

Tony lett Bernardból – Curtis a Schwartzból. In: *Kisgyed*, 1993. jan. 5. 18–19. p.

Fürkésző. (A baromfiúpar Békés megyei gyökereiről.) In: *Békés megyei Hírlap*, 1992. dec. 5.

GÁL Zoltán

Majd a Feri bácsi. (Lichter Ferenc, a bajai zsinagóga és temető helyreállításának motorja.) In: *Petőfi Népe*, 1992. nov. 4.

GYÖRFFY László

Ficsúr izraeli művész lett. (Rónai András) In: *Heti Magyarország*, 1993. jan. 8. 27. p.

LINDNER András–HORVÁTH Zoltán

Székely Gábor – Budapest főpolgármester-helyettese. In: *HVG*, 1992. dec. 26. 98. p.

NAGY Miklós

Komlós Aladár centenáriuma. In: *Alföld*, 1992. 12. sz. 86–87. p.

RÁDAI Eszter

Kutyabőr és vasárnapi mise. (Aki 56-ban az ókorba menekült. Beszélgetés Komoróczy Gézával.) In: *168 óra*, 1992. dec. 22. 26–28. p.

SESZTÁK Ágnes

Érdi Sándor, avagy ritka találkozásaim a katarzissal. (A Charles Fenyvesivel készült Szabófalvától San Franciscóig című portréfilm kapcsán.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 5.

SZILÁGYI György

Sevilla-Siegler volt a legszebb. (A 20-as évekbeli Népszínház utcai jiddis kabaré – A Carl Siegler vezette családi vállalkozás – ünnepelet sztárja. In: *Kurír*, 1992. dec. 20.

TÓBIÁS Áron

Egy rádiós emlékezete. Ma búcsúztatják a Farkasréti temetőben Vajna Jánost. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 18. 7. p.

TÓBIÁS Áron

Száz éve született Komlós Aladár. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 17. 11. p.

VIRÁG Teréz

Két éve halt meg Demény Pál. Az „örök nyertes”. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 14. 7. p.

**10. Mai zsidó társadalom (Szociológia, gazdaság stb.)**

DIÓSY Ágnes

Cigányút – hat év alatt nem sok változott. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 28.

GIL, Karin

Feketék és zsidók Amerikában. (Ford.: Hernádi Miklós) In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 58. p.

TÓTH László Levente

A lélekölő félelem. (Inkább kivándorol Kanadába.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. nov. 27.

Tégy a gyűlölet ellen! (A Madarász utcai Gyermekekórház aláírásgyűjtő felhívása.) In: *Népszabadság*, 1992. nov. 18.

Politikamentesen a gyűlölet ellen. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 19. 4. p.

Egyre többen a gyűlölet ellen! In: *Népszabadság*, 1992. nov. 25. 22. p.

KONRÁD György

Ha találkozánk. (Gondolatok a Tégy a gyűlölet ellen! mozgalom kapcsán.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 24.

SZÁNTÓ András–TÖRÖK Katalin

Felemelt tenyérrel. (Beszélgetés Hegedűs Zsuzsával és dr. Voitsky Péterrel a Tégy a gyűlölet ellen! mozgalom elindítóival.) In: *Közértés*, 1993. jan. 22. 50–55. p.

**11. Héber és egyéb zsidó nyelvek**

MOSKOVITS, Y. Z.

Élő vagy holt nyelv a héber? In: *Új Élet*, 1992. nov. 1. 1. p.

STRUMINSKI, Wladimir

Egy gazdag nyelv lassú halála. (Ford.: Jólesz László) In: *Szombat*, 1992. 9. sz. 18–19. p.

## 12. Zsidó filozófia

ISZTRAY Botond

Út – az elhallgatott könyv. (Tábor Béla: A zsidóság két útja.) In: *Forrás*, 1992. 11. sz. 80–88. p.

MAGYAR László András

A bölcsesség harminckét útja a kabala. In: *Élet és Tudomány*, 1993. 1. sz. 8–10. p.

## 13. Zsidó művészettörténet, képzőművészet, építészet

### 13.1 Zsinagógák

BÁLINT B. András

Keserves ébredés. (A kőbányai zsinagóga az Evangélikus Pünkösdhívők Sion gyülekezetének ad helyet.) In: *Esti Hírlap*, 1993. jan. 5. 1, 9. p.

Barbárok a Zsinagógában. (A nagykanizsai zsinagóga sorsáról.) In: *Zalai Hírlap*, 1993. jan. 22.

Budapesti zsinagógák. (A Rumbach és a Dohány utcai zsinagógák helyreállítása.) In: *HVG*, 1992. 1. sz. 35–36. p.

DOMBI Gábor

A Rumbach utcai minaret alatt. In: *Népszabadság*, 1992. dec. 22. mell. 4. p.

Felújítják a zsinagógát (Kunszentmártonban.) In: *Új Néplap*, 1993. jan. 9.

Kettős évfordulót ünnepeltek az apostagi zsinagógában. In: *Petőfi Népe*, 1992. dec. 14. PRIEGER Zsolt

Ne legyen az enyészet a kőbányai zsinagóga. (Izraelben már készül az új törátörvény.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 17. mell. 3. p.

Rekviem... (a szerencsi zsinagógáért.) In: *Észak-Magyarország*, 1993. jan. 7.

Réztábla a zsinagógán. (A kőbányain.) In: *Kurír*, 1993. jan. 28. 9. p.

Szentesen tetőt kap a zsinagóga. In: *Délvilág*, 1993. jan. 8.

Vandalizmus egy strasbourgri zsinagógában. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 2.

## 14. Zene, zenetörténet

„Ha szavakkal mondanánk, akkor nem zeneszerek lennénk.” (Beszélgetés a Muzsikás együttes tagjaival Szól a kakas már című CD-lemezük megjelenése kapcsán.) In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 10. 46–47. p.

BERNÁTH László

Szól a kakas már. In: *Mérték*, 1992. dec. 6. HEBBERT, Charles–MARTON László

Klezmatics Live, Live, Live. In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 3. 42. p.

PRIEGER Zsolt

Más hagyomány, más életritmus – más zene: klezmer. (Beszélgetés Jávorai Ferencsel, a Budapest Klezmer Band vezetőjével.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 27.

SÁROSI Bálint

Kodály Zoltánról – születésének 110. évfordulóján. Nemzetnevelő törekvések. In: *Tiszatáj*, 1992. 12. sz. 35–40. p.

## 15. Zsidó tárgyú és vonatkozású szépirodalom

BÄCHER Iván

Bálint György tekintete. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 21.

BÄCHER Iván

A Bächer-hagyaték. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 13. p.

BÄCHER Iván

Voltak Brumi bácsi. (Bodó Béla újságíró-ról.) In: *Népszabadság*, 1993. jan. 16. 29. p.

HANKISS Ágnes

Egy hamis messiás evangéliuma. 38. rész. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 28.

KORNIS Mihály

A zsidók titkos története – kisfiúkorai belső tan. – (Részlet) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 24. 14. p.

LENGYEL András

„...hősi és termékeny szerepvállalás.” (Radnóti identitásalakítási igényéről. In: *Válóság*, 1992. 11. sz. 54–70. p.

MOLDOVA György

Levelek a szerkesztőhöz. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 9. p.

NAGY Lajos

Antiszemita kiskaté. [Századunk humora (1920).] In: *Zalai Hírlap*, 1992. dec. 5.

PETRI LUKÁCS Ádám

Dobro dosli! In: *Élet és Irodalom*, 1992. nov. 27. 5. p.

## 16. Zsidó-keresztény párbeszéd

A Református Egyház Zsinata Elnökségi Tanácsa nyilatkozata (a rasszizmus ellen). In: *Pest megyei Hírlap*, 1992. nov. 28.

Amíg még nem késő...! (A Kálvin János kör nyilatkozata a rasszizmus ellen.) In: *Reformátusok Lapja*, 1992. dec. 20. 4. p.

Keresztény-zsidó párbeszéd. „Az egy Isten sok arca.” In: *Közletárság*, 1992. dec. 11. 34–35. p.

## 17. Antiszemitizmus

### 17.1 Események, feldolgozások

ANCSEL Éva

Az idegen szomorú. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 24. 8. p.

Antiszemitizmus. (Jelentés egy francia közvélemény-kutatásról a Le Monde 1992. nov. 7-i cikke nyomán.) In: *Igen*, 1992. dec. 21.

Antiszemita röplapok a vonaton. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 6. 5. p.

BÁLINT György

Az „Erdélyi-ügy.” (A Solymosi Eszter vére kapcsán 1937-ben írt cikk reprintje.) In: *HVG*, 1992. dec. 26. 77. p.

BEDECS Éva

Mi baj a nadrágban? In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 3.

A fasiszta-náci propaganda tilos, a kommunista nem. (Az olasz belügyminiszter otthon marad.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 8. p.

GYÖRGY Péter

Évtársaim emlékkönyvébe. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 24. 8. p.

PETŐCZ György

Ki állítja meg a bőrféjűeket Itáliában? In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 8. p.

Az olasz nép nem antiszemita. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 3.

TAMÁS Pál

Milyen veszély? In: *Élet és Irodalom*, 1992. nov. 27.

Tiltakozó menet a római gettóban. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 3. p.

Tüntetések az idegengyűlölet ellen. (Botrányba fulladt a berlini demonstráció.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 1, 2. p.

Vranitzky is tüntetett Kismartonban. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 9. 2. p.

ORTUTAY Lovas Gyula

Zsidó fiatalok önbíráskodása az olasz fővárosban. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 7.

Lengyelek zsidókról. (A Demoskop közvéleménykutató intézet felmérése.) In: *Észak-Magyarország*, 1992. dec. 1.

Karéliai pogromláz. In: *Kurír*, 1992. dec. 13.

Nem sürgős nyilatkozat. (A magyar parlamentben a rasszizmus ellen.) In: *Népszava*, 1992. dec. 1.

Olaszország és a Vatikán az idegengyűlölet-ről. (A bőrféjűakciókat nemzetközileg irányítják.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 3.

Bonn elítélte a szélsőjobboldali terrort. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 11.

Két neonáci jogainak korlátozását kérte Karlsruhe-tól a kormány. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 10.

DALOS György

Az orosz szélsőjobboldal – sajtójának tükrében. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 12.

BALVANY, J. F.

„Engem nem hálózhatnak be.” (Interjú Jörg Haiderrel.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 12.

SZERI Árpád

Antiszemitizmussal a polgárosodás ellen. (A zsidók, ha kell, elmennek, de hova menjenek a magyarok? Interjú Raj Tamás főrabbi-val.) In: *Tolnai Népiújság*, 1992. dec. 18.

A romániai főrabbi törvényt sürget a fajgyűlölet ellen. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 18. LÁNGH Júlia

Egy város nemet mond. (Müncheni tüntetés az új nácik ellen.) In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 17. 27. p.

SIMÓ György–VÁGVÖLGYI B. András

Miért késelte meg az ifjabb Nelson a Rosebaum gyermekeket? (Háború Brooklynban.) In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 17. 14–16. p.

Európa, vigyázz! (Erősödő szélsőjobb.) In: *Közletárság*, 1992. dec. 29. 102–103. p.

A gyenge, a védtelen, a bűnbak. (Beszélgetés Wolfgang Thiersével, az SPD alelnökével.) In: *Közletárság*, 1992. dec. 29. 100–101. p.

Pozsonyi bőrféjűek. In: *Somogyi Hírlap*, 1992. dec. 21.

A cseh parlament elítélte az antiszemitizmust. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 30.

Közel az „X” nap? (Az osztrák rendőrség felkészülése a szélsőjobb terrortámadásaira.) In: *Zsaru*, 1993. jan. 5.

Új tábla régi szöveggel. (A Dohány utcai zsinagóga faláról letörték a gettó felszabadulásának emlékére állított táblát.) In: *Mai Nap*, 1993. jan. 3. 5. p.

DÉSI János

Összetörték a gettó felszabadítását idéző táblát. (A KNDP frakcióvezetője mélyen elítélte a vandál akciót.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 22.

Megrongált emléktáblák. (A Vadász utcában.) In: *Esti Hírlap*, 1993. jan. 13.

Incidens a Garay utcában. In: *Népszabadság*, 1992. dec. 23.

MRÁZIK Géza

Neonácik már az NDK-ban is voltak. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 22.

Ausztria: enyhült az idegengyűlölet. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 22.

ORTUTAY L. Gyula

Via Domodossola 20. (A római újfasiszta csoport főhadiszállása.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 23. 9. p.

Időzített bomba az olasz könyvpiacra. (A karácsonyra megjelent Mein Kampf.) In: *Esti Kurír*, 1992. dec. 29.

POGÁNY Ira

A Biblia érvényes. (Beszélgetés Iványi Gábor metodista lelkészrel.) In: *Kurír*, 1992. dec. 24. 9. p.

TATÁR Imre

Órjárat Európa nyugati felén. (Újnéacik nemcsak Németországban.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 24.

HEGEDŰS Rita

Ki az antiszemita? In: *Egri Újság*, 1992. dec. 11. 6. p.

TÖRÖK Bálint

Horogkereszt és Antall. In: *Pest megyei Hírlap*, 1993. jan. 6.

SZÁNTÓ T. Gábor

Lélektan. In: *Élet és Irodalom*, 1993. jan. 8.

FARKASHÁZY Tivadar

Nem értem. (A Heider elleni tüntetés Bécsben.) In: *Hócipő*, 1993. febr. 4. 4–5. p.

## Döbrentei téri bőrfejtámadás

Döbrentei tér. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 28.

REJTŐ Gábor

István király intelmei a Döbrentei térről. In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 29. 9. p.

A zsidó hitközségek határozottságot kérnek a rendőrségtől. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 29.

Időhúzás vagy jogsértés. Szabadlábon a skinheadek. In: *Pesti Hírlap*, 1993. jan. 29.

SELMECI Tibor

Apák és fiúk. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 30.

Megkülönböztető hasba szúrás. In: *Kurír*, 1993. febr. 1. 1. p.

## 17.2 Történelmi tanulmányok

BALOG Iván

Varázstanítható-e az antiszemitizmus? In: *Búksz*, 1992. 4. sz. 475–483. p.

FÁBIÁN Béla

Rákosiék zsidóüldözése. Koncentrációs táborok a kommunista világban. (Elliot E. Cohen: *The New Red Anti-Semitism*. Boston, 1952, The Beacon Press. Részlet.) (Ford.: Pelle Zsuzsa.) In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 45–49. p.

LEVENDEL László

Kiütérés. (Zsidók és zsidógyűlölők egy csónakban.) In: *Válóság*, 1992. 12. sz. 31–36. p.

MÉSZÖLY Miklós

Halk előszó az antiszemitizmushoz. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 28. 25. p.

PELLE János

Hajdúnánás: az igazság órája. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 27. 16. p.

VÖLGYESI Zoltán

1956 Hajdúnánás. In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 60–62. p.

## 18. Viták...

SZÉCHENYI Ágnes

„Mi a jobboldaliság és mi a baloldaliság?” Szemelvények egy 1937/38-as vita dokumentumaiból. In: *Mozgó Világ*, 1993. 1. sz. 61–72. p.

## Csoóri-vita

CSOÓRI Sándor

Jegyzetek a kertben. In: *Magyar Nemzet*, 1992. okt. 10.

CSOÓRI Sándor

Nyilatkozat. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 12.

HELLENBART Gyula

Egy csalódott naródnik panasza a Nappali holdnál. In: *Köztársaság*, 1992. okt. 30. 59–61. p.

RADNÓTI Sándor

Irodalmi dolgok. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 24. 7. p.

VEZÉNYI Pál

Hallgathat-e Csoóri Sándor? In: *Ring*, 1993. jan. 13. 16. p.

## Csurkizmusok – Zaccsekiadák

Aggudalom Jeruzsálemben. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 3.

BARABÁS Tamás

Zaccsek és a magyar zsidók. In: *Kommentár*, 1992. 5. sz. 3–5. p.

BAKÁCS Tibor

Kitüntető tisztelet. In: *Kritika*, 1992. 11. sz. 16. p.

BEKE Albert

Rúgjuk ki a hordót a sajtó alól! In: *Kapu*, 1992. 12. sz. 9–12. p.

BUJÁK Attila

A hosszú kések bizottsága. In: *Kurír*, 1992. nov. 27.

Csurka észrevételei az antiszemitizmusról. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 26.

A főrabbi Csurka nyilatkozatáról. In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 28.

Csurka, a zsidóbarát. (Csurka-nyilatkozat az MTI-nek.) In: *Reggeli Délvilág*, 1992. nov. 26.

Nem vitték kenyértörésre a Csurka-ügyet. Válságmegoldó munkacsoport az MDF-ben. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 26. 1, 4. p.

LUKÁCSY András

„Hiszek a jobbak összeesküvésében...” (Beszélgetés Tornai Józseffel.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 28.

R. SZÉKELY Julianna

A foghúzás elmaradt. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 27.

A Spiegel Csurkáról és Csurkával. In: *Szabadság*, 1992. okt. 30.

SZABÓ Iréne

Még kigyógyulhatunk a demagógiából! (Hegedűs Zsuzsa: Benzineshordón ül az ország.) In: *Népszava*, 1992. nov. 4.

ÚJ Péter

Őszi séta gyertyával, virággal. In: *Kritika*, 1992. 11. sz. 17. p.

UNGVÁRI Tamás

Minek nevezzelek? In: *Mérték*, 1992. nov. 15. 5–6. p.

Zaccseknek és Csurkának fogalma sincs, miről beszél. (Katona Tamás politikai államtitkár nyilatkozata az izraeli rádióknak.) In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 3. p.

GÓTH Gáspár

Történelem vagy politika? A politikai szó-tár hamissága. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 16.

VARGA Domokos György

Arányok és tévesztések. (Az MDF esélyei.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 31. 13. p.

AVAR János

A The Wall Street Journal a Csurka-jelenségről. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 30. 3. p.

AVAR János

Times-sorozat a közép-európai sajtóhábrókról. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 28.

HARMAT Pál

Olvasói levél. In: *168 óra*, 1993. jan. 12.

A magyar–zsidó együttélés történetileg sikeres. (Interjú Jeszenszky Géza külügyminiszterrel.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 12.

Tüntetés a Wallenberg-szobornál. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 16. 15. p.

LIPTÁK Béla

Hírünk a világban. In: *168 óra*, 1993. jan. 26. 30–31. p.

Az USA budapesti kereskedelmi tanácsosa szerint a Csurka-ügy rettenetes Magyarországnak. In: *Magyar Hírlap*, 1993. febr. 1.

## Október 23-ikái bőrfejtüntetés

Itt-hon vagyok! (Pécsi egyetemisták tüntetése a szélsőjobboldal ellen.) In: *Kurír*, 1992. nov. 4.

KAMARÁS Péter

„Potyka bácsinál” Kispesten. In: *Pesti Riport*, 1992. nov. 2. 4. p.

Garamszegi: a szkinhedeket már átmosták. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 5.

Füzessy az államfőnél. A skinheadek is készülnek a Turul-avatásra. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 4. p.

ÚJ Péter

A magyar Rostock felé? In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 3. p.

A zsidó közösség képviselői Antallnál. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 10. 4. p.

ANTAL Anikó

Fehérnek születtem, árja vagyok. In: *Népszabadság*, 1992. nov. 7. 32. p.

MEZEI András

Részletek a Kossuth téri incidensről. (Beszélgetés Pintér Sándor országos főkapitánnyal.) In: *Népszabadság*, 1992. nov. 24. 11. p.

BENDE Ibolya

A lényeg elszakadt – skinheadper. In: *Pesti Riport*, 1992. nov. 26.

**Vita a Kirekesztők c. szöveggyűjtemény kapcsán**

JÁMBOR Gyula

Antiszemita Who's Who. Kik a kirekesztők? In: *Esti Hírlap*, 1992. dec. 1.

Kirekesztők. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 1.

Egy lapon... Antiszemita szöveggyűjtemény. In: *Délmagyarország*, 1992. dec. 2. 1, 3. p.

Egy pamflet utólete. In: *Új Magyarország*, 1992. dec. 2.

FÁGGYAS Katalin

Vihar a „Kirekesztők” körül. In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 2.

FILEP Tibor

Kirekesztők és megbélyegzők. In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. dec. 3.

BENCSEK András

Uszítók évadja. In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 5.

Kirekesztők: nincs vizsgálat. In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 5.

BÓDAY Pál

„...mi kedves társaságba juték.” Az antiszemizmussal lángja és füstje. In: *Vasárnapi Hírek*, 1992. dec. 6.

A. K.

Berekesztők. In: *Heti Magyarország*, 1992. dec. 18. 9. p.

BÁRÁNY János

A blódség határai. (Hozzászólás a „Kirekesztők”-vitához.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 11.

BENEDEK István

Berekesztett Molnár Ákos kirekesztése. In: *Magyar Fórum*, 1993. jan. 7.

DESSEWFFY László

Lyukak az életrajzon. In: *Új Magyarország*, 1993. jan. 8.

GYÉMÁNT Mariann

Kirekesztők lajstromban. In: *Mai Nap*, 1992. dec. 13.

BODAY Pál Péter

Ideológiák, hagyományok, nyelvezetek. (Beszélgetés Donáth László evangélikus

lelkésszel.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 12.

RADNÓTI Sándor

A kis kertkapu. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 11.

KARSAI László

A kis kertkapuhoz vezető utak. (Válasz Donáth Lászlónak és Radnóti Sándornak.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 19.

GÁSPÁR Ákos

A bennrekedő kirekesztők. In: *Ring*, 1993. jan. 13. 17. p.

A Herman Ottó Társaság nyilatkozata. In: *Ring*, 1993. jan. 13. 17. p.

Kirekesztetlen Kirekesztők. (Betiltási kérelem.) In: *Népszabadság*, 1993. jan. 16. 4. p.

KOVÁCS Zoltán

Megsemmisíteni... In: *Magyar Fórum*, 1992. dec. 16.

KOVÁCS Zoltán

Szabó Dezső „megúsza”. In: *Új Magyarország*, 1992. dec. 16.

NEMÉNYI László

A kirekesztők egy könyvbe zárva. In: *Beszélő*, 1992. dec. 12.

SÁNDOR Iván

A veszélyeztetettség közös hálója. In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 2.

SZABÓ A. Ferenc

A kirekesztő falat kétfelől építik. In: *Új Magyarország*, 1992. dec. 29.

SZENES János

Mit mond Dr. Horváth Balázs a Kirekesztők című könyvről? In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 17.

SZILÁGYI Sándor

A hülyék szocializmusa. In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 10.

TÖRÖK Bálint

Egy munka nélküli sajtófőnök. (Deák Gábor – az izraeli nagykövetség munkatársát a hírek szerint elbocsátották a Kirekesztők c. antiszemita szöveggyűjtemény összeállításában való részvételéért.) In: *Pest megyei Hírlap*, 1992. dec. 23.

TÖRÖK Bálint

Ha én zsidó volnék... In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 12.

VIGH Károly

Antiszemita volt-e Bajcsy-Zsilinszky? In: *Új Magyarország*, 1992. dec. 18.

**Mikó Imre Kör**

Országgyűlési képviselők Mikó Imre Köre. Bejelentéseket várnak a magyarellenességről. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 2.

Pellengérré ítélve. In: *Mai Nap*, 1992. dec. 2.

SZABÓ Miklós

Mikó Imre nevével... Hatalmi védelmet egy ideológiának? In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 28.

ANDRASSEW Iván

Mikó Imrék Négyszög. In: *Hócipő*, 1993. febr. 4. 18. p.

Kis ország – kis liberalizmus. (Farkasházy Tivadar és a Mikó Imre Kör szóvivőjének, Bogdán Emilnek a beszélgetése a Táskarádió jan. 24-i adásában.) In: *Hócipő*, 1993. febr. 4. 19. p.

**Szent Korona-ügy**

Ismét bíróság előtt a Szent Korona. (Romhányi lemondott a védekezés jogáról.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 14.

KIS Zoltán

Romhányi hallgat és tiltakozik. In: *Kurír*, 1993. jan. 14.

**Csendőrsors – összeesküvés: a Nietzschei Birodalom**

Maróti László Ferenc a tiltott könyvekről. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 18.

A nyíltság jegyében? (Antiszemita kiadványok a Testnevelési Egyetem aulájában.) In: *Reform*, 1993. jan. 21.

SELLEI Andor

Kérem szépen, ez antiszemitizmus? (Beszélgetés Mónus Áronnal.) In: *Pesti Hírlap*, 1992. dec. 5.

**18. Izrael Állam**

AMI, Shlomo ben

Ellenálló fogadás. (Bevándorlás Izraelbe.) In: *HVG*, 1993. jan. 2. 52–53. p.

BECK Anna

Az orosz parlament elnöke Jeruzsálemben elítélte a palesztinok kitoloncolását. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 7.

BECK Anna

Izrael örül a váltásnak. (Clinton.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 5. 2. p.

BECK Anna

Izraeli felháborodás a német újfasiszta jelenségek miatt. (A Zsidó Világkongresszus főtitkára Csurkáról.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 30.

A cionizmus ma. (A The Economist 1992. júl. 11-ikei cikke nyomán.) In: *Valóság*, 1992. 12. sz. 109–112. p.

Csak ha kormányra kerülnek. (Ignatz Bubis, a németországi Zsidók Központi Tanácsa vezetőjének 10 napos izraeli látogatása.) In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 7.

DÁRDAI Zsuzsa

Megtanultam védekezni. Portré Fejszál Mózes palesztin zsidóról. In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 3.

ERDEI Katalin

Izraeli aggasztják az újnácik. In: *Népszava*, 1992. dec. 1.

ERDEI GRÜNWARDL Mihály

Izraeli temetőbotrány. Új kőkorszak. In: *HVG*, 1992. dec. 5. 39–40. p.

GEREBEN Ágnes

Német, tatár, zsidó népvándorlás a volt Szovjetunióban. In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 7.

HERING József

Jézus-hívő zsidók Jeruzsálemben. In: *Heti Magyarország*, 1992. dec. 4. 27. p.

Izraeli színház a wannsee-i villában. In: *Pesti Riport*, 1992. dec. 29.

KOCSI Margit-SZÁNTÓ András

„Mi befogadjuk a menekülőket.” Beszél-

getés David Kraus izraeli nagykövettel. In: *Köztársaság*, 1992. dec. 11. 64–69. p.  
KONRÁD Miklós

Az öregedő házibarát. Mitterrand, Pétain és Izrael. In: *Magyar Narancs*, 1992. dec. 3.

KRAUS, Naftali

Clinton Izraelbe küldi különmegbízottját. In: *Magyar Hírlap*, 1992. nov. 9. 2. p.

KRAUS, Naftali

Izrael az ötödik atomhatalom? In: *Magyar Hírlap*, 1993. jan. 12.

KRISTÓF Attila

Szentföld 1–6. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. ...–1993. jan. 2.

Küldjön faxot a Siratófalra. In: *Kisalföld*, 1993. jan. 22.

Meddig zsidó a zsidó állam? (Csak átmeneti megoldás a bevándorlás.) In: *Mai Nap*, 1993. jan. 17.

A MOSZAD az újnácik ellen? In: *Népszava*, 1992. nov. 27.

Nők Izraelben. Gyermekek és géppisztoly. In: *Képes Újság*, 1993. jan. 30. 18–19. p.

SZITA Szabolcs

Élet a kibucban. In: *Kisalföld*, 1992. dec. 2.

SZITA Szabolcs

A tudomány várai és az emlékezés. In: *Kisalföld*, 1992. dec. 5.

Volt szovjet zsidók újabb menekülthulláma várható. In: *Hajdú-Bihari Napló*, 1992. dec. 28.

A zsidó állam költségvetése. Jelentősen mérséklék a deficit arányát. In: *Magyar Nemzet*, 1993. jan. 7.

Zsinagóga, ahol Jézus prédikált. In: *Petőfi Népe*, 1993. jan. 26.

## 19. Magyar-izraeli kapcsolatok

BECK Anna

Ramadák ha találkoznak. (Cigányzene, magyar konyha Tel-Avivban.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 26.

BECK Anna

Az SZDSZ parlamenti küldöttsége Izraelben. In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 26.

Béke – Shalom. (Az 1993 júniusára tervezett izraeli hét előkészületei Zalaegerszegen.) In: *Zalai Hírlap*, 1992. dec. 19.

PRÁGER Zsolt

A zsinagóga ma is a „gyülekezés háza”. (A zalaegerszegi izraeli hét előkészületei.) In: *Magyar Hírlap*, 1992. dec. 19.

Igazságai ellenére sem ér semmit a Csurkadolgozat. (Katona Tamás Izraelben.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 3. 1, 3. p.

Az IPA-val Izraelben. Rangjelzések a mandzsettán. (Rendőri együttműködés.) In: *Zalai Hírlap*, 1992. nov. 26.

Izraeli testvérmegyénk: Emek. In: *Somogyi Hírlap*, 1992. okt. 30. 1, 2. p.

Izraeli vendégek. In: *Heves megyei Hírlap*, 1992. nov. 2.

Jeszzenszky Izraelben tárgyal. In: *Népszabadság*, 1993. jan. 16. 1, 3. p.

Meghívás Rabinnak és Peresnek. (Jeszzenszky Géza izraeli sajtóértekezlete.) In: *Kisalföld*, 1993. jan. 22.

Jad Vasem-díjasok. In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 12.

A názáreti alpolgármester Győrben. In: *Kisalföld*, 1992. nov. 5.

Nem találták meg a merénylőket. (Lezárták a nyomozást a tavalyi ferihegyi terrortámadás ügyében.) In: *Népszabadság*, 1992. dec. 29.

PÓSFALAI János

„Amikor meghasad a vadgesztenye burka.” Izraelben írták rólunk. In: *Vás Népe*, 1992. dec. 7.

PRIEGER Zsolt

„Ha azt hallom: zsidó, előjönnek az emlékek.” Szombathelytől – Palesztináig 1–3. rész. Schafer Miklós visszaemlékezései. In: *Vás Népe*, 1993. jan. 23–26. 6. p.

SZIMEONOV Todor

Szabadság és demokrácia csak annak jár, aki ezért hajlandó harcolni. (Beszélgetés David Kraus nagykövettel.) In: *Trend-Váltó*, Izraeli melléklet, 1992. nov. 20. 6–7. p.

TÓBIÁS Áron

Az ifjú Odüsszeusz megpihent Izraelben. (Részlet a Magyar Izrael című kötetből.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. nov. 27. 7. p.

TÓBIÁS Áron

Rossz kereskedők és jó katonák. (Részlet a Magyar Izrael című kötetből.) In: *Magyar Nemzet*, 1992. dec. 15. 7. p.

TÓTH János

Szállni szabadon, mint a madár. (Angyal László, az izraeli csoda.) In: *Napló*, 1992. nov. 2.

VARGA Sándor

Zsidó tárgyú magyar könyvek Haifán. In: *Szombat*, 1993. 1. sz. 27. p.

## Könyvek

ARENDRT, Hannah

A totalitarizmus gyökere. Bp. 1992, Európa Kiadó. 657 p.

BEN-TOV, Arie

Holocaust, a Nemzetközi Vöröskereszt és a magyar zsidóság a II. világháború alatt. Bp.

1992, Magyar Vöröskereszt – Duna Könyvkiadó.

Dávid tornya – Modern héber költők antológiája. Bp. 1992, Belvárosi K. 278 p.

FABÓ Kinga

A fül. Bp. 1992, Széphalom Könyvműhely. 38 p.

FELKAI László

A budapesti zsidó fiú- és leánygimnázium története. Bp. 1992, MAZSIHISZ.

HERZOG, Arthur

Dopping. (Ford.: Zsolt Angéla.) Bp. 1992, Maecenas Kiadó. 388 p.

Hetven év. Emlékkönyv dr. Schweitzer József születésnapjára. (Szerk.: Landeszman György–Deutsch Róbert) Bp. 1992, Budapesti Zsidó Hitközség. 197 p.

Holocaust-füzetek. Bp. 1992, Magyar Auschwitz Alapítvány kiad.

KAZANLÁR Ámin Emil

Tarot. Bp. 1992, Kassák Kiadó.

Kirekesztők. (Antiszemita írók 1881–1992.) (Vál. és bev.: Karsai László.) Bp. 1992, Aura Kiadó. 212 p.

KRAUS, Naftali

A próféták népe. (Az ősi forrás 2. rész.) Bp. 1992.

MAHLER-WERFEL, Alma

Férjeim, szerelmeim. (Ford.: Kőszegi Imre, K. Vadász Lili.) Bp. 1991, Gondolat K. 435 p.

LEVENDEL László

Hungarista orvoslás. Bp. 1987.

MANDELSTAM, Oszip

Árnyak tánca. (Esszék, esztétikai írások.) (Ford.: Erdődy Gábor) Bp. 1992, Széphalom Könyvműhely. 150 p.

MOCSÁRY-KONDOR Judit

Izraeli hétköznapok. Bp. 1992, Belvárosi Kiadó. 50 p.

ROTH, Philip

Anatómialecke. (Ford.: Nemes Anna.) Bp. 1992, Európa Kiadó. 263 p.

SÁNDOR Tibor

Őrségváltás. Bp. 1992, Magyar Filmintézet Kiad.

SÁSDI Sándor

Az utolsó szó jogán. Bp. 1992, Széphalom Könyvműhely, 140 p.

SEMPRUN, Jorge

De szép vasárnap! (Ford.: Kamocsay Ildikó.) Bp. 1992, Európa Kiadó. 432 p.

YERBY, Frank

Testvérem, Júdás. (Ford.: Szabados Tamás.) Bp. 1992, Fabula K. 354 p.